

Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği Öğretmen Formunun Geliştirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Analizleri

Preschool Teacher Form Development of Social Skills Rating Scale: Reliability and Validity Analysis

Esra ÖMEROGLU¹ - Şener BÜYÜKÖZTÜRK² - Yasemin AYDOĞAN³ - Mehtap ÇAKAN⁴
Ebru KILIÇ ÇAKMAK⁵ - Arzu ÖZYÜREK⁶ - Gülümser GÜLTEKİN AKDUMAN⁷
Yunus GÜNİNDİ⁸ - Ömer KUTLU⁹ - Aysel ÇOBAN¹⁰ - Özlem YURT¹¹
Hakan KOĞAR¹² - Seda KARAYOL¹³

Özet:

Bu çalışmada Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği'nin (OSBED) öğretmen formunun geliştirilmesi amaçlanmıştır. Ölçeğin faktör yapısının incelenmesine ve güvenilirlik değerlerinin hesaplanmasına ilişkin analizler için öğretmenlere 450 çocuk için form ulaştırılmış, 409 çocuğun verisi kullanılmıştır. OSBED öğretmen formu 4 faktör ve 49 madde ile tanımlanmıştır. Ölçeğe uygulanan doğrulayıcı factor analizi sonucunda, uyum indekslerinin yüksek olduğu görülmüştür. OSBED öğretmen formuna ilişkin yapı geçerliği göstergeleri yeterli düzeyde çıkmıştır. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin Alpha güvenilirlik katsayıları .88 - .92 aralığında bulunmuştur. Bulgular ölçeğin okulöncesi çocuklarının sosyal becerilerini ölçmek için geliştirilmiş geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu destekler niteliktedir.

Anahtar Sözcükler: Okul öncesi, Sosyal beceriler, Sosyal beceri ölçme araçları

¹ Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Ankara. e.omeroglu@gmail.com

² Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara. senerbuyukozturk@gmail.com

³ Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Bolu. yaseminaydogan@yahoo.com

⁴ Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara. cakanmehtap@hotmail.com

⁵ Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara. ebrukilic@gmail.com

⁶ Karabük Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Karabük. a.ozyurek@karabuk.edu.tr

⁷ Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara. gulumsergultekin@yahoo.com

⁸ Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Aksaray. ygunindi@gmail.com

⁹ Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara. kutluomer57@yahoo.com

¹⁰ Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara. a.coban@baskent.edu.tr

¹¹ Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Ankara. ozlemyurt37@gmail.com

¹² Başkent Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Ankara. hkogar@gmail.com

¹³ Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara. seda_karacelik@hotmail.com

Abstract

In this study, it is aimed to develop the teacher form of Preschool Social Skills Assessment Scale (PSSAS). Teachers were sent forms for 450 children for the analysis aiming to examine factor structure and calculate reliability values of the scale and data from 409 children were used. PSSAS teacher form is described as 4 factors and 49 items. Fit indexes are seen to be high as a result of the confirmatory factor analysis. Structure validity indicators related to PSSAS teacher form were found to be at an adequate level. Alpha reliability coefficient for sub-dimensions were found to be between .88 - .92. Findings support that the scale is a valid and reliable assessment tool in assessing preschool children's social skills.

Keywords: Preschool, Social Skills, Social Skills Assessment Tools

GİRİŞ

Bireyin başkaları ile iyi ilişkiler kurmasında, toplumsal kurallara uymasında, sorumluluk yüklenebilmesinde, başkalarına yardım etmesinde, haklarını kullanabilmesinde sosyal becerilerin önemi büyüktür (Genç, 2005). Sosyal becerilere sahip olan çocukların; paylaşma, yardım etme, kurallara ve yönergelere uyma, başkalarına güven duyma, işbirliği içinde çalışma, bağımsız çalışma, sınıfta bir gruba girme, arkadaş edinme, çatışmadan kaçma, öfkesini kontrol etme, eleştirileri kabul etme ve işbirliği ile oynama davranışları göstermesi beklenmektedir (Sarı, 2007; Kamaraj, 2004; Akfırat-Önalın, 2006).

Akfırat-Önalın (2006) sosyal becerileri, bireyin içinde bulunduğu sosyal ortama uygun davranma yeteneği olarak tanımlamaktadır. Swindells ve Stagnitti (2006) ise sosyal becerileri; sosyal düşüncelerin, sosyal durumlarla ilişkili beceriler ya da sosyal işlevlerin başarılı bir şekilde düşünme süreçleri ya da davranışlar olarak yansıması şeklinde ele almıştır. Gresham ve Elliott (1990) ise okul öncesi dönemdeki sosyal becerilerin; işbirliği, sorumluluk, kendini kontrol ve atılganlık becerileri olduğunu söylemiştir. Bireyin başkaları ile iyi ilişkiler kurmasında, toplumsal kurallara uymasında, sorumluluk yüklenebilmesinde, başkalarına yardım etmesinde, haklarını kullanabilmesinde sosyal becerilerin önemi büyüktür (Çubukçu ve Gültekin, 2000).

Çocuğun kazanması gereken sosyal beceriler zamanında kazanılmadığında bu becerilerin ileriki yıllarda kazanılması da zorlaşabilmekte ve çocukların sosyal çevreleri de bu durumdan olumsuz olarak etkilenebilmektedir. Günümüzde sosyal ilişkilerde zorlanan, ilişki kurmada, kurduğu ilişkiyi sürdürmede başarılı olmayan pek çok çocuk bulunmakta ve bu çocuklar sosyal beceri eksiklikleri yüzünden kendilerini yalnız veya uyumsuz hissetmekte, gelecek yaşamlarında da okul başarısızlığı, duygusal sorunlar, ergenlikte suç eğilim, depresyon, başarısız ilişkiler, yetersiz ebeveynlik ve kariyer başarısızlığı gibi sorunlarla karşı karşıya kalabilmektedirler (Buhs, Ludd ve Herald, 2006; Conroy ve Brown, 2004; Derosier ve Lloyd, 2011; Kansu ve Beceren, 2004; Loeber, 1990; O'Brennan, Bradshaw ve Sawyer, 2009).

Çocuklarla yoğun etkileşimde bulunan, temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmakla sorumlu olan öğretmenlerin, çocukların akademik becerileri kadar kişisel ve sosyal becerilerini geliştirmek de temel amaçları arasında yer alır (Akkök, 2006). Öğretmen sosyal beceriler ile ilgili amaçları belirlerken; öğrenme gruplarını kontrol eder, birlikte çalışan çocukların problem çözmeleri için gereken özel becerilerini teşhis eder, grup çalışmasını geliştirebilmek için çocukların fikirlerini alır, her bir grupta öğretilen sosyal becerileri listeler, belirlenen konuda istenilen sosyal becerilerin ne olduğunu analiz eder. Ayrıca, öğretmen çocukların sosyal becerilerini gözlemler ve kaydeder. Öğretmen davranışları, okul öncesi eğitim kurumunda çocukların arkadaşlarına gösterecekleri davranış örneklerinin temelini oluşturmaktadır. Öğretmenler çocukların konuşma becerilerini, başkalarının haklarına saygı duyma, sıra bekleme davranışını, çatışma çözümü, sosyal problem çözme ve empati kurma becerilerini kazanmaları için de deneyimler sağlar (Beaty, 2006; Akt. Kamaraj, 2008; Şimşek Doymuş ve Şimşek, 2008).

Okul öncesi yıllar; çocuklara sosyal becerilerin kazandırılmasıyla ilgili eğitimin verilebileceği en verimli yıllar olduğu için; eğitimciler ve araştırmacıların ihtiyaç duydukları verileri sunacak ve çocukların sosyal becerilerini desteklemeye yönelik çalışmalarına rehberlik edecek ölçme araçlarının geliştirilmesi ve etkin olarak kullanması büyük önem kazanmaktadır. Ayrıca, erken çocukluk döneminde sosyal becerileri ölçmeye yönelik kendi kültürel özelliklerimizi yansıtan ölçme araçlarının geliştirilmesi, ülkemizdeki akademik çalışmalar ve eğitim sistemine getireceği katkılar açısından çok önemlidir. Bu gereksinimden yola çıkarak, Okul Öncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği'nin (OSBED) öğretmen ve anne-baba formu geliştirilmiştir. Bu çalışmada ise öğretmen formunun geliştirilmesi ile ilgili çalışmalara yer verilmiştir.

YÖNTEM

Araştırma Grubu

Araştırmanın örneklemini Milli Eğitim müdürlüğüne bağlı eğitim veren, 3-5 yaş grubu çocuklarının devam ettiği 22 bağımsız anaokulu ve 26 ilköğretim okulu oluşturmuştur. Okullarda aynı çocuklar için ölçeğin hem öğretmen hem de anne baba formu uygulanmıştır. Öğretmenlere 450 çocuk için form ulaştırılmıştır. Maddelerin eksik doldurulduğu 41 çocuğun formu analiz dışında bırakılmıştır. Böylece ölçeğin faktör yapısının incelenmesine ve güvenilirlik değerlerinin hesaplanmasına ilişkin analizler için 409 çocuğun verisi kullanılmıştır. Çocukların 52'si 3 yaş (36-48 ay), 76'sı 4 yaş (49-60 ay) ve 189'u 5 yaş (61-72 ay) grubundadır. 92 çocuğun yaş bilgisi verilmemiştir. Grubun 208'i kız, 195'i erkektir. Çocuklardan 6'sının cinsiyet bilgisine ilişkin bilgi verilmemiştir.

Veri Toplama Aracı

OSBED öğretmen formunun geliştirilme sürecinde okul öncesi 3-6 yaş çocukların sosyal becerilerini ölçmek için öncelikle sosyal beceri kavramı tanımlanmaya çalışılmıştır. Bu amaçla uluslararası ve ulusal düzeydeki projeler, kitaplar, tezler, makaleler taranmıştır. Literatürden elde edilen bilgiler bir araya getirilerek okul öncesi ve çocuk gelişimi, ölçme ve değerlendirme, program geliştirme ve psikolojik danışma ve rehberlik alanlarında uzman olan öğretim üyelerinin katıldığı bir uzman panelinde değerlendirilmiştir. Bu çalışmaların sonucu olarak “sosyal beceri”, başlangıçta beş boyutlu ve 52 maddelik bir yapıda tanımlanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Sosyal Beceri Boyutları ve Tanımları

Boyut	Tanımı
1. Başlangıç Becerileri	Çocukların kolayca öğrenebildikleri ve diğer sosyal becerilerin kazanılması için temel teşkil eden becerilerdir.
2. Akademik Beceriler	Çocukların akademik becerilerini desteklemeye yönelik ve ilköğretim yaşamına geçişte uyumlarını kolaylaştıracak becerilerdir.
3. Arkadaşlık Becerileri	Çocukların olumlu akran etkileşimini geliştiren becerilerdir.
4. Duygularını Yönetme Becerileri	Duygularını (Mutlu, üzgün, kızgın, vb) tanıma ve kontrol etme becerileridir.
5. Duygularını Kontrol Etme Becerileri	Çocukların, günlük yaşantılarında sıklıkla karşılaştıkları engellenme, anlaşmazlık/catışma yaratan durumlar karşısında yaşadıkları stres, öfke vb. duygularını fark etme, kontrol etme, kendilerine ve başkasına zarar verecek saldırganlık davranışlarına dönüşmeden uygun olumlu sosyal tepkiler kazanmalarını sağlayan becerilerdir.

Veri analizi

Ölçeğin kuramsal çerçevesi tanımlanmış ve uzman görüşü ile desteklenen beş faktörlü yapısı, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile incelenmiştir. Sümer (2000)'e göre c^2/sd 'nin 5'in altında kalması, RMSEA ve RMR değerlerinin.08'den düşük çıkması model veri uyumu için uygun görülmektedir. Ancak literatürde (Anderson ve Gerbing, 1984; Cole, 1987; Marsh, Balla ve McDonald, 1988) RMSEA ve RMR değerlerinin 0.10'dan düşük olması da model veri uyumu için kabul edilebilir görülmektedir. Öte yandan CFI, NFI ve GFI değerlerinin .90'ın üzerinde kalması iyi uyum olarak değerlendirilmektedir (Anderson ve Gerbing, 1984; Cole, 1987; Marsh, Balla ve McDonald, 1988).

BULGULAR

Ölçeğin öğretmen formunun tanımlanan ve uzman görüşü ile desteklenen beş faktörlü yapısı, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile incelenmiştir. Analiz sonuçları, beş faktörlü yapı için model veri uyumunun yeterli olmadığını göstermiştir. Modifikasyon değerleri incelendiğinde, beşinci faktör olan “duygularını kontrol etme” ile dördüncü faktör olan “duygularını yönetme” faktörlerinde yer alan maddelerin hataları arasında ilişkiler olduğu ve bu iki faktör için maddelerin diğer faktörle de modifikasyon verdiği görülmüştür. Bu sonuçlar, anılan iki faktörün birbirlerinden ayrılmadığı şeklinde yorumlanmıştır. Bunun dışında, üç maddenin (38, 39 ve 42), çok sayıda başka madde ile hataları arasında ilişki verdiği görülmüştür. Analiz sonuçları temelinde uzman görüşü de alınarak;

a) duygularını yönetme faktöründe yer alan “duygularını ifade etme” (37) maddesinin başlangıç becerileri faktöründe,

b) başlangıç becerileri faktöründe yer alan “dinleme” (6) maddesinin akademik beceriler faktöründe tanımlanması,

c) dördüncü ve beşinci faktörlerin “Duyguları Yönetme” olarak yeniden tanımlanması ve

d) 38, 39 ve 42.maddelerin formdan çıkartılmasının uygun olduğuna karar verilmiştir.

DFA, oluşturulan 49 maddelik dört faktörlü yapının geçerliliğinin değerlendirilmesi için tekrarlanmıştır. Analiz sonuçları (Tablo 2) incelendiğinde, RMSEA değerinin model veri uyumu için kabul sınırı olan .08'in hemen üzerinde olduğu, GFI değerinin görece düşük olduğu, buna karşılık (c^2/sd)nin 5'in altında, RMR değerinin .08'in altında ve CFI ile NFI değerlerinin .90'ın üzerinde olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre ölçeğin dört faktörlü yapıdan oluşan modelinin veri uyumunun kabul edilebilir düzeyde olduğu değerlendirilmiştir.

Tablo 2. OSBED Öğretmen Formu Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları: Uyum istatistikleri

Model	χ^2	sd	(χ^2/sd)	RMSEA	RMR	CFI	NFI	GFI
1. Model: Beş Faktörlü Yapı (52 madde)	8113.27**	1264	6.41	.14	.10	.95	.93	.47
2. Model: Dört Faktörlü Yapı (49 madde) - Nihai Model	5238.00**	1117	4.69	.09	.06	.96	.95	.66

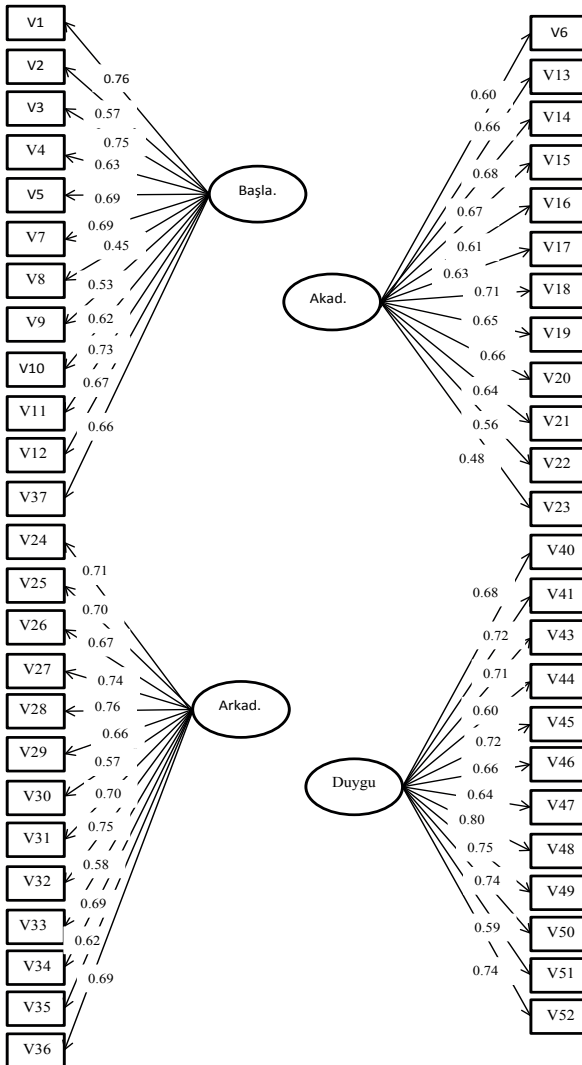
** p<.01

OSBED dört faktörlü yapıya ilişkin path diyagramı Şekil 1'de gösterilmiştir. Şekilde görüldüğü gibi maddelerin faktörüyle ilişkisini gösteren standartlaştırılmış katsayıların tümü .45'in üzerindedir. Faktörler arasındaki ilişkiyi gösteren standartlaştırılmış katsayılar ise Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3. OSBED Öğretmen Formu Faktörler arasındaki ilişki:
Standartlaştırılmış katsayılar

Faktörler	1	2	3	4
1. Başlangıç	-			
2. Akademik	.79	-		
3. Arkadaşlık	.75	.85	-	
4. Duyguları Yönetme	.57	.72	.79	-

Tablo 3 incelendiğinde, faktörler arasında orta ve yüksek düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. Bu sonuç, sosyal becerilerin alt boyutları olarak tanımlanan dört temel becerinin birbirinden bağımsız olmadığını göstermektedir.

OSBED'in yapı geçerliği için bir kanıt olarak 3-5 yaş gruplarındaki çocukların ölçek puanları varyans analizi ile karşılaştırılmıştır (Tablo 4).

Tablo 4. OSBED Öğretmen Formu faktör puanlarının yaşa göre varyans analizi sonuçları

Faktör	Yaş	n	Ortalama	St.Sapma	sd	F	p
Başlangıç	3 yaş	52	44.79	5.57	2, 314	19.27	.000
	4 yaş	76	47.42	6.99			
	5 yaş	189	50.92	7.09			
Akademik	3 yaş	52	45.87	5.28	2, 314	21.53	.000
	4 yaş	76	47.45	6.54			
	5 yaş	189	51.38	6.35			
Arkadaşlık	3 yaş	52	46.35	6.22	2, 314	36.90	.000
	4 yaş	76	51.30	7.69			
	5 yaş	189	55.64	7.26			
Duyguları Yönetme	3 yaş	52	39.02	7.67	2, 314	17.57	.000
	4 yaş	76	43.09	7.10			
	5 yaş	189	46.30	8.54			

Analiz sonuçları, yaş arttıkça dört faktöre ilişkin sosyal becerilerin de arttığını göstermektedir. Tüm faktörlerde 5 yaş çocuklarının sosyal becerileri 3 yaş grubundaki çocuklara göre manidar bir şekilde daha yüksektir. Arkadaşlık ve duyguları yönetme boyutlarında 5 yaş çocuklarının sosyal becerileri, 4 yaş çocuklara göre daha yüksek bulunmuştur.

Madde Analizi ve Güvenirlik

OSBED'de yer alan maddelerin, çocukları sosyal becerileri bakımından ne derece ayırt ettiğine, maddelerin faktörlerine ilişkin varyansa katkılarını değerlendirmek amacıyla düzeltilmiş madde-faktör puanları arasındaki korelasyonlarla bakılmıştır. Tüm maddeler için korelasyonlar .40'ın üzerinde bulunmuştur. Madde toplam korelasyonları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. OSBED Öğretmen Formu Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları

Faktör/Madde No	Düzeltilmiş Madde-Toplam Korelasyonu	Faktör/Madde No	Düzeltilmiş Madde-Toplam Korelasyonu
1.BAŞLANGIÇ		3. ARKADAŞLIK	
M1	.69	M24	.67
M2	.50	M25	.68
M3	.69	M26	.61
M4	.55	M27	.71
M5	.61	M28	.73
M7	.65	M29	.61
M8	.41	M30	.55
M9	.48	M31	.70
M10	.56	M32	.72
M11	.67	M33	.57
M12	.64	M34	.68
M37	.62	M35	.60
2. AKADEMİK		M36	.67
M6	.58	4. DUYGULARI YÖNETME	
M13	.57	M40	.66
M14	.63	M41	.72
M15	.57	M43	.70
M16	.56	M44	.57
M17	.57	M45	.72
M18	.64	M46	.64
M19	.66	M47	.63
M20	.67	M48	.78
M21	.55	M49	.73
M22	.53	M50	.71
M23	.48	M51	.59
		M52	.73

OSBED puanlarının güvenilirliği için Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Alfa değeri başlangıç becerileri için .89, akademik beceriler için .88, arkadaşlık becerileri için .92, duygularını yönetme becerileri için .92'dir.

Analiz sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, OSBED Öğretmen Formunun güvenilir ve geçerli bir araç olduğu görülmektedir. Okulöncesi çocukları ile gerçekleştirilen bu araştırmanın bulgularına göre, Okulöncesi Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği'nin (OSBED) öğretmen formu, okulöncesi çocuklarının sosyal becerilerini ölçmek için geliştirilmiş geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıdır.

OSBED, tümü likert tipi olan 49 madde ve dört faktörden oluşmaktadır. Ölçek bu haliyle farklı yaş düzeyindeki çocukların sosyal becerini ayırt etme konusunda geçerli bir ölçme aracı olma özelliği taşımaktadır. Veriler üzerinde gerçekleştirilen DFA sonucunda, uyum indekslerinin yüksek olduğu ve öngörülen 4 faktörlü yapının korunduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca, ölçeğin yapı geçerliğine ve güvenilirliğine ilişkin yapılan diğer analiz sonuçları da ölçeğin güvenilirlik ve geçerliğini desteklemektedir.

KAYNAKÇA

Akfırat-Önalın, F. (2006). Sosyal yeterlilik, sosyal beceri ve yaratıcı drama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1): 39-58.

Akkök, F. (2006). İlköğretimde sosyal becerilerin geliştirilmesi (Anne-baba el kitabı). Özgür Yayınları:128, İstanbul.

Anderson, J.C. & Gerbing D.W. (1984). The effect of sampling error on convergence, improper solutions, and goodness-of-fit indices for maximum likelihood confirmatory factor analysis. *Psychometrika*, 49, 155-173.

Beaty, J.J. (2006). *Observing development of the young child*. United States of America: Pearson Merrill Prentice Hall.

Buhs, E., Ludd, G. W. ve Herald, S.L. (2006) Peer Exclusion and Victimization: Processes That Mediate the Relation Between Peer Group Rejection and Children's Classroom Engagement and Achievement? *Journal of Educational Psychology*, 98 (1), 1-13.

Cole, D.A. (1987). Utility of confirmatory factor analysis in test validation research. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 55, 1019-1031.

Conroy, M. A. ve Brown, W. H. (2004). Early identification, prevention, and early intervention with young children at risk for emotional or behavioral disorders: Issues, trends, and a call for action. *Behavioral Disorders*, 29, 224-236.

Çubukçu, Z. ve Gültekin M. (2000). İlköğretimde sosyal becerilerin gerçekleşme düzeyi. IX. Eğitim Bilimleri Kongresi, (27-30 Eylül) Bildiriler, 1: 277-289.

DeRosier, M.E. ve Lloyd, S.W. (2011). The impact of children's social adjustment on academic outcomes. *Reading & Writing Quarterly: Overcoming Learning Difficulties*, 27(1-2), 25-47. Kansu ve Beceren, 2004

Gresham, F.M. ve Eliot, S. (1990). *Social skills rating system*. MN: Circle Pines, American Guidance Service.

Kamaraj, I. (2004). Sosyal becerileri derecelendirme ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması ve beş yaş çocuklarının atılganlık sosyal becerisini kazanmalarında eğitici drama programının etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kamaraj, I. (2008). *Erken çocukluk döneminde sosyal becerilerin gelişiminde öğretmenlerin rolü*. Çoluk Çocuk Dergisi. (78): 6-8.

Loeber, R. (1990). Development and risk factors of juvenile antisocial behavior and delinquency. *Clinical Psychology Review*, 10,1-41.

Marsh, H.W., Balla, J.R., & McDonald, R.P.(1988). Goodness-of-fit indexes in confirmatory factor analysis: The effect of sample size. *Psychological Bulletin*, 103, 391-410.

O'Brennan, L.M., Bradshaw, C.P. ve Sawyer, A.L. (2009). Examining developmental differences in the social-emotional problems among frequent bullies, victims, and bullyvictims. *Psychology in the Schools*, 46(2), 100-115.

Sarı, E. (2007). Anasının devam eden 5-6 yaş grubu çocukların, annelerinin çocuk yetiştirme tutumlarının çocuğun sosyal uyum ve becerilerine etkisinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek

Esra ÖMEROGLU-Şener BÜYÜKÖZTÜRK-Yasemin AYDOĞAN-Mehtap ÇAKAN-Ebru KILIÇ ÇAKMAK
Arzu ÖZYÜREK-Gülümser GÜLTEKİN-AKDUMAN-Yunus GÜNİNDİ-Ömer KUTLU-Aysel ÇOBAN
Özlem YURT-Hakan KOĞAR-Seda KARAYOL

Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri: temel kavramlar ve örnek uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3 (6) 49-74.

Swindells, D. ve Stagnitti, K. (2006). Pretend play and parents'view of social competence: the construct validity of the child-initiated pretend play assessment. *Australian Occupational Therapy Journal* (53): 314-324.

Şimşek, Ü., Doymuş, K. ve Şimşek, U. (2008). **İşbirlikli öğrenme yöntemi üzerine derleme çalışması: II. işbirlikli öğrenme yönteminin sınıf ortamında uygulanması**, Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, (10) 1.